

Læsning af Jacques Lacans *Radiophonie* fra 1970

De knap 30 års undervisning som Lacans nåede at forestå — et virke han indledte da han var nået de 50— kan nemt opdeles i tre årtier ved hjælp af Picassos mundheld. Hver gang man spurgte ham om kilden til hans kreativitet, sagde han blot “*No busco, encuentro*” (‘jeg leder ikke efter noget, jeg finder bare’).

Lacan, der var ven med den spanske maler og fungerede som hans personlige læge en overgang, brugte adskillige gange denne formulering til at karakterisere sit eget arbejde i 50’erne, der som bekendt var præget af hans tilbage-til-Freud-projekt. For det, han foretog sig, var på en måde at finde ting og sager i Freuds forfatterskab, ved blot at læse det.

I 60’erne anvendte han for så vidt den samme tilgang. Nu var det dog især ikke mindst blindgyderne og de ubesvarede spørgsmål som Freud efterlod til os, der kom på programmet. Det krævede mere end endnu en omhyggelig læsning. Nu skulle der produceres nye problemstillinger og begreber til at løse opgaven.

I 70’erne er situationen imidlertid en helt anden. Nu kan Lacan ikke længere nøjes med at finde, nu skal der virkelig arbejdes på at lede efter noget som ikke altid giver sig. Han giver eksplicit udtryk for det og anmoder sine elever om at bidrage med hvad de kunne.

Ændringen i arbejdsbetingelserne kan godt mærkes i de forskellige seminarer. Fra de store og elegant anlagte forelæsninger i 50’erne, over de mere arbejdsomme seancer i 60’erne hvor han ikke blot ændrer publikum men må også forholde sig til sin samtid og så til 70’ernes undersøgelse af psykoanalysens deciderede *terra incognita* og hvor han arbejder sig frem i små ryk, med nogle basale orienteringspunkter (navnlig RSI-læren) og ellers med en arbejdsgang som organiseres fra seance til seance. Dette mærkes især i begyndelsen af årtiet indtil knudetopologien kommer ham til hjælp.

Seminaret « *L’envers de la psychanalyse* » fra 1969-1970 — som vi havde på programmet sidste arbejdsår— er i høj grad mærket af sådanne forhold. Den problematik der skulle behandles (diskurs-spørgsmålet) var for så vidt klar nok og midlerne dertil var det ligeså (S_1 , S_2 , a og S var for så vidt allerede afgrænset de forudgående år), men udarbejdelsen af den var nervøs og fremstår til tider noget rodet. Det skyldes ikke kun samtidens politiske uro, som tvinger Lacan til at skulle forholde sig til diverse kontingente spørgsmål. Det har også at gøre med selve problematikken, som ikke giver sig uden videre — blandt andet fordi *le Maître* og *le signifiant maître* ikke lader sig formulere med det samme.

Problemet ligger blandt andet i at vi spontant læser sådanne spørgsmål sociologisk. Ikke at det ikke kan være relevant i den forbindelse, men fordi så længe diskursstrukturens grundlæggende forbindelse til spørgsmålet om det ubevidste som '*discurs de l'Autre*' tabes af syne, da går relevansen af hele denne anstrengelse fløjten. Derfor må Lacan igen og igen vende tilbage til spørgsmålene vedrørende *videns*, *mesterens* og *nydelsens* status, som en slags forudsætning for at kunne begribe hvad der er på færde ved diskursiviteten i analytisk forstand.

Han forsøger sig på forskellig vis i det nævnte seminar, herunder ved at læse en tekst op han har forfattet i forbindelse med et interview han blev inviteret til i den daværende belgiske statsradiofoni. Det må have været en lidelse at høre den oplæsning i de over to stive timer det varede (i radioen blev det sendt over 4 omgange). Han undskyldte også i den efterfølgende seance. Men det forhindrede ham ikke i at gøre det samme nummer (dog i kortere tid) sidenhen.

I år foreslår jeg at vi giver os tid til at studere hvad han rent faktisk fik formuleret i det pågældende interview. Vi skal læse teksten (som er et vaskeægte *Écrit*) skridt for skridt og gerne ved at opholde os ved den meget omfattende litteratur der ligger til grund for det. Jeg tænker at vi på den måde vil få en bedre forståelse af hvad seminar XVII beskæftiger sig med og vil give os et bedre ståsted til at tage fat i de senere seminarer.

Læsning af Lacans « Radiofoni »

Femten tirsdage fra kl. 19 til 21, fra september 2018 til maj 2019.
(dvs. den 11.9., 25.9., 09.10., 30.10., 13.11., 27.11 og 11.12. (2018)
samt den 15.01., 29.01., 26.02., 12.03., 26.03., 09.04., 30.04. og
14.05. (2019))

Koordineret ved Osvaldo Cariola.